

TEŠ 6 potaplja naprej...

TEŠ 6 - ČRNA LUKNJA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

"TEŠ 6 ni končana zgodba, očitno bo to šele, ko se bo ustavil sam, kajti politiki se ga bojijo ustaviti. Zdaj se nam vsem vrača kot bumerang."

Spoštovani: g. Matjaž Hanžek, predsednik preiskovalne komisije o TEŠ 6
g. Tomaž Vesel, predsednik Računskega sodišča
predsednik in ministri vlade RS ter poslanske skupine DZ

Kar nekaj posameznikov in institucij civilne družbe že leta opozarjamo na številne manipulacije, nestrokovnost, načrtno plenjenje in druge nepravilnosti pri nastajanju in izvedbi projekta TEŠ 6.

Vsem nam je bilo od začetka jasno, da tak projekt ne bi mogel steči, če ne bi imel botrov visoko v politiki in v vodilnih političnih strankah. K temu so svoje prispevali tudi nekateri »znanstveniki«, ki so za dober denar dajali projektu pozitivne ocene. Danes, ko prihajajo dejstva na dan, so se poskrili v mišje luknje.

Tak in tako voden projekt seveda ne more normalno in uspešno delovati in poslovati. Ne samo, da so bili stroški gradnje bistveno preveliki, tudi okolje in število ljudi, ki so danes še vedno zaposleni na projektu, ne omogoča pozitivne ekonomske računice. Ekonomske težave projekta so iz dneva v dan večje, izguba tudi iz tekočega poslovanja narašča in vpliva na višjo ceno elektrike v Sloveniji (za približno 30% v primerjavi z Evropo!), kar zmanjšuje konkurenčnost gospodarstva in obremenjuje individualne potrošnike.

Na katere sedanje oz. prihodnje težave mislimo?:

1. Izgube z delovanjem TEŠ 6 se iz dneva v dan samo večajo:

- Dve izjavi direktorja HSE Blaža Košoroka: »Na evropskih borzah je cena elektrike padla na 32 evrov za megavatno uro, pri nas še vztraja pri 42 evrih. Take številke v investicijskem načrtu za TEŠ 6 povzročajo hude glavobole v skupini HSE.« »Za TEŠ 6 bo treba v treh do petih letih zagotoviti dodatnih 300 milijonov evrov, ki jih nameravajo dobiti z izdajo obveznic.«
- Iz članka v Delu: »V svetu velja, da na en blok termoelektrarne pride od 80 do sto ljudi. V TEŠ-u je zaposlenih 450, imajo pa še 180 zunanjih izvajalcev.«
- TEŠ-u denar še kar odteka skozi vzdrževalne pogodbe.
- Količina in kvaliteta velenjskega lignita je sporna danes, še bolj pa bo po letu 2028. Zaradi »nepredvidljivih težav« na enem od dveh odkopov je proizvodnja polovična in izguba Premogovnika znatna (lanska je bila 21,2 mio evrov). Skoraj zanesljivo bo še naraščala.

2. Država (davkoplačevalci) bodo morali – zaradi danih državnih porošttev v višini 440 milijonov - vračati dolgove bankam, saj jih TEŠ 6 sam ne bo zmožal vračati.

Država pa ima do TEŠ že neporavnano terjatev v višini 69,9 milijonov evrov zaradi provizije za dano poroštvo, ki se trimesečno plačuje državnem proračunu.

3. Tehnološko je TEŠ 6 močno vprašljiv, tudi zaradi vgrajene tehnologije. TEŠ 5 deluje še naprej, saj mora proizvajati sto ton pare na uro. Obstaja tudi vprašanje »regulacije« - ali lahko šesti blok sploh ustrezno variira moč proizvodnje (in s tem povzroča velika kotlovna toplotna nihanja), ali pa mora delovati vedno »na polno« (brez temperaturnih nihanj)?
4. TEŠ 6 je največji industrijski onesnaževalec okolja v Sloveniji (plačevanje kuponov EU). Ker ni izvedene celovite okoljevarstvene analize (tudi problemi izpustov metana, svinca, radona, posedanje terena in izpuhov pri prezračevanju Premogovnika Velenje) je odprto tudi vprašanje onesnaževanje lokalnega okolja Šaleške doline.
5. Kljub protestom (npr. civilna iniciativa Braslovče) in kritičnemu stališču kmetijskega ministra Židana, lokalna oblast (v navezi z večino v sedanji vladi) izsiljuje ekološko najbolj škodljivo traso (F-2-2) tretje cestne razvojne osi (Arja vas) zaradi najbolj enostavnega kamionskega prevoza dodatnega (uvoženega) premoga v TEŠ 6.
6. Mednarodna agencija OLAF investicijo TEŠ 6 še vedno preiskuje. Slovenski kriminalisti so ugotovili za ca 284 milijonov neutemeljenega odliva denarja glavnemu dobavitelju ALSTOM-u.

Na ostala »odkritja« še čakamo.

V SINTEZI-KCD smo na probleme TEŠ 6 večkrat opozarjali, tako na nastanek projekta, njegovo vodenje, politično botrstvo in odtekanje denarja, kot na bodoče delovanje in poslovanje TEŠ 6 - [Pismo3 predsedniku o problematiki TEŠ-6; 5.2.2015](#). Zahtevali smo posebno »forenzično« analizo, ki naj bi segla na pet področij:

- kriminalna ozadja odtekanja denarja;
- politično in znanstveno odgovornost za nastanek in izvedbo takega projekta;
- ekonomsko nevzdržnost projekta;
- tehnološko spornost projekta;
- zamolčane, neizvedene in potvorjene raziskave vplivov na širše okolje.

Predlagali pa smo tudi, da se z zakonom, ki je v pripravi, zagotovi ustrezen nadzor nad pripravo in izvajanjem večjih projektov, predvsem zato, da se v bodoče prepreči ponavljanje takih scenarijev.

O teh naših zahtevah in predlogih smo redno obveščali tudi vlado g Mira Cerarja. Bomo kdaj dobili prave in popolne odgovore na zastavljena vprašanja? Bodo odgovorni za to »črno luknjo« slovenske energetike in gospodarstva v celoti kdaj pripeljeni pred sodnike?

Nekaj se vendarle dogaja:

DZ je ustanovil posebno preiskovalno komisijo o TEŠ 6, vendar podrobnejših poročil o njenem delovanju (še) nimamo.

Vlada pripravlja poseben zakon o tem primeru, ki pa naj bi bil uporaben tudi v drugih podobnih primerih vse od idejnih faz dalje. Na osnovi tega zakona pa bo (verjetno) oblikovala posamezne komisije.

Sprašujemo se: Ali bo delo državnozborske preiskovalne komisije in nadzornih komisij po novem zakonu pošteno, strokovno in transparentno? Ali bo v delo vključena civilna družba?

Vito Šoukal in Emil Milan Pintar, SINTEZA-KCD, 22.5.2015